

УДК 745(477.85)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-32>

Наталія ГАТЕЖ

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Україна, 58012

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0337-8258>

Бібліографічний опис статті: Гатеж, Н. (2025). Декоративне мистецтво Буковини як культурний феномен: традиції, символіка, розвиток. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 259–266, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-32>

ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО БУКОВИНИ ЯК КУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН: ТРАДИЦІЇ, СИМВОЛІКА, РОЗВИТОК

У статті досліджується декоративне мистецтво Буковини як унікальний культурний феномен, що відображає етнічну багатогранність та історичний шлях регіону. Розглядається його ключова роль у збереженні народних традицій, світоглядних уявлень та ідентичності буковинського народу. Автор акцентує увагу на глибокій символіці та семантиці, що закладена у візерунках, орнаментах та техніках, які використовуються в різних видах декоративно-прикладного мистецтва, зокрема у вишивці, писанкарстві, художньому різьбленні та ткацтві.

Мета дослідження – комплексно дослідити та розкрити феномен декоративного мистецтва Буковини, зосередивши увагу на його глибокому історичному корінні, унікальній символіці та динамічному розвитку крізь століття. Стаття прагне не лише задокументувати багатогранність буковинських традицій, але й проаналізувати їхній вплив на формування регіональної ідентичності та збереження національної спадщини.

Також здійснено аналіз впливу історичних та соціокультурних чинників на еволюцію декоративного мистецтва Буковини, його трансформацію від суто утилітарного до естетично-мистецького та обрядово-символічного. Вивчається взаємодія народних ремесел з професійним мистецтвом та їхній внесок у формування українського мистецького простору.

Визначено основні критерії, за якими буковинське декоративне мистецтво є феноменом: географічний та історичний синтез, гармонія та символізм, естетика та колорит, різноманітність та досконалість технік. Сформульовано значення декоративного мистецтва Буковини для сучасності, оскільки є джерелом натхнення для сучасних дизайнерів, художників, модельєрів, зодбувачів вищої освіти. Акцентовано, що дослідження мистецтва вчить нас цінувати ручну працю, автентичність, та глибокий зв'язок з природою і власним корінням.

На основі проведеного аналізу робиться висновок про те, що декоративне мистецтво Буковини є не лише частиною матеріальної спадщини, а й живим джерелом, що підтримує зв'язок між поколіннями та сприяє формуванню національної самосвідомості. Підкреслюється необхідність його подальшого вивчення, збереження та популяризації в умовах глобалізації.

Ключові слова: декоративне мистецтво, Буковина, народні традиції, етнічна ідентичність, символіка, вишивка, писанкарство, художнє різьблення, ткацтво, культурна спадщина.

Nataliia HATEZH

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Decorative and Fine Arts, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, St Kotsubinsky, 2, Chernivtsi, Ukraine, 58012

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0337-8258>

To cite this article: Hatezh, N. (2025). Dekorativne mystetstvo Bukovyny yak kulturnyi fenomen: tradytsii, symbolika, rozvytok. [Bukovina decorative art as a cultural phenomenon: traditions, symbolism, development]. *Fine Art and Culture Studies*, 4, 259–266, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-4-32>

BUKOVINA'S DECORATIVE ART AS A CULTURAL PHENOMENON: TRADITIONS, SYMBOLISM, DEVELOPMENT

The article explores the decorative art of Bukovina as a unique cultural phenomenon, which reflects the ethnic versatility and historical path of the region. Its key role in preserving folk traditions, worldviews and identity of the Bukovina people is considered. The author focuses on deep symbolism and semantics that is laid in patterns, ornaments and techniques that are used in various types of arts and crafts, including embroidery, Easter eggs, artistic carving and weaving.

The purpose of the study is to comprehensively explore and reveal the phenomenon of the decorative art of Bukovina, focusing on its deep historical root, unique symbolism and dynamic development through the centuries. The article seeks not only to document the versatility of Bukovina traditions, but also to analyze their influence on the formation of regional identity and preservation of national heritage. The influence of historical and socio-cultural factors on the evolution of the decorative art of Bukovina, its transformation from purely utilitarian to aesthetic-artistic and ritual-symbolic was also analyzed. The interaction of folk crafts with professional art and their contribution to the formation of the Ukrainian art space is studied.

The basic criteria by which Bukovyna decorative art are the phenomenon: geographical and historical synthesis, harmony and symbolism, aesthetics and color, diversity and perfection of techniques. The importance of Bukovina decorative art is formulated for the present, because it is a source of inspiration for modern designers, artists, fashion designers, higher education. It is emphasized that the study of art teaches us to appreciate manual labor, authenticity, and deep connection with nature and our own roots.

On the basis of the analysis, it is concluded that the decorative art of Bukovina is not only part of the material heritage, but also a living source that supports the connection between generations and promotes the formation of national consciousness. It emphasizes the need for further study, preservation and popularization in the face of globalization.

Key words: decorative art, Bukovina, folk traditions, ethnic identity, symbolism, embroidery, painting, artistic carving, weaving, cultural heritage.

Актуальність проблеми. В сучасних умовах війни в Україні дослідження декоративного мистецтва Буковини є надзвичайно актуальним з кількох причин. По-перше, декоративне мистецтво – це не просто сукупність естетичних об'єктів; це культурний феномен, що відображає історичний шлях, світогляд, етнічні особливості та духовні цінності народу. Буковина, з її унікальним полікультурним середовищем, стала колыскою для розвитку самобутніх видів мистецтва, таких як вишивка, дереворізьблення, килимарство та писанкарство, які органічно поєднали українські, румунські та інші традиції.

По-друге, в умовах глобалізації та уніфікації культурних просторів виникає гостра потреба у збереженні та популяризації національної самобутності. Декоративне мистецтво Буковини виступає важливим джерелом для відродження народних ремесел, збереження традиційних символів і знаків, що несуть у собі глибокий сакральний зміст.

Поряд з цим, вивчення цього явища має значне практичне значення, що сприяє:

- збереженню культурної спадщини: систематизація та аналіз традиційних орнаментів і технік допомагає майстрам і дослідникам зберегти знання для майбутніх поколінь;
- розвитку сучасного мистецтва: традиційні мотиви стають джерелом натхнення для сучасних дизайнерів, художників і майстрів, сприяючи створенню нових, унікальних виробів;
- етнокультурному туризму: унікальне декоративне мистецтво є важливою складовою туристичної привабливості регіону, що сприяє економічному розвитку.

Таким чином, дослідження декоративного мистецтва Буковини як культурного феномену не лише допомагає глибше зрозуміти ідентичність цього краю, а й закладає основу для його подальшого збереження, розвитку та інтеграції в сучасний культурний простір.

Мета дослідження – комплексно дослідити та розкрити феномен декоративного мистецтва Буковини, зосередивши увагу на його глибокому історичному корінні, унікальній символіці та динамічному розвитку крізь століття. Стаття прагне не лише задокументувати багатогранність буковинських традицій, але й проаналізувати їхній вплив на формування регіональної ідентичності та збереження національної спадщини. Дане дослідження має стати важливим джерелом знань для мистецтвознавців, істориків, етнографів, а також для всіх, хто цікавиться українською культурою. Вона допоможе не лише краще зрозуміти багатство буковинських традицій, але й оцінити їхню важливість у контексті світової культурної спадщини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Буковина – це не просто географічна область на заході України та півночі Румунії. Це унікальний культурний феномен, який століттями формувалася на перетині різних цивілізацій, релігій та етносів. Її багата історія, мальовничі ландшафти та мультикультурне середовище створили неповторний симбіоз традицій, символіки та мистецтва, що робить її однією з найцікавіших етнографічних територій Європи.

Культура Буковини як регіону досліджувалася багатьма науковцями, етнографами та істориками, особливо у XIX–XX століттях. Ця робота велася як українськими, так

і іноземними дослідниками, адже регіон був мультикультурним.

Зробивши ґрунтовний аналіз наукової літератури, можемо констатувати, що серед видатних дослідників культури Буковини найбільший вплив на дослідження мають:

– Раймунд-Фрідріх Кайндль (Raimund-Friedrich Kaindl) – один із найвидатніших дослідників, німецький етнограф та історик. Він глибоко вивчав історію та культуру українців і представників інших етнічних груп Буковини. Його праці охоплювали етнографічні особливості гуцулів: їхні поселення, побут, одяг, вірування та свята.

– Григорій Купчанко – народознавець, який зробив одну з перших спроб системного дослідження культури та побуту мешканців Буковини, що знайшло відображення в його монографії «Деякі історико-географічні відомості про Буковину».

– Володимир Козарищук – фольклорист, який опублікував серію статей про гуцулів на основі власних етнографічних записів.

– Юрій Федькович – відомий письменник, який також вивчав буковинську культуру та залишив у своїх творах багато описів побуту, звичаїв і народної творчості.

– Федір Вовк – український антрополог, який на початку ХХ століття досліджував антропологічні риси буковинських українців.

– Георгій Кожоляно – сучасний етнолог, автор тритомної праці «Етнографія Буковини». У цій роботі він комплексно висвітлив традиційну культуру краю, поєднавши власні польові дослідження з аналізом наукової спадщини попередників.

Крім того, значний внесок у дослідження культури Буковини зробили:

– В'ячеслав Доманицький та Степан Смаль-Стоцький (історики та літературознавці).

– Омелян Афанасьєв-Чужбинський (етнограф і письменник, досліджував культуру українців басейну Дністра).

– Іван Снігур – відомий краєзнавець і колекціонер, який зібрав понад 100 тис. предметів, що відображають історію та побут краю.

Ці та багато інших дослідників, археологів, фольклористів та істориків сприяли тому, щоб культура Буковини була вивчена, збережена та популяризована.

Дослідження народного декоративного мистецтва в цілому, а також його окремих напрямів,

стало предметом уваги багатьох українських науковців. Серед них необхідно відзначити роботи Є. Антоновича, Р. Захарчук-Чугай, М. Станкевича (Декоративно-прикладне мистецтво, 1992), Т. Кари-Васильєвої (2002, 2005), Г. Скрипник, З. Чегусової (Історія декоративного мистецтва України, 2016), Я. Запаско, І. Голод, В. Білик (Декоративно-ужиткове мистецтво: словник, 2020) та інших дослідників, які відобразили свої напрацювання в численних працях.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Духовна спадщина українського народу знаходить своє відображення в предметах матеріальної культури, особливо в декоративно-прикладному мистецтві. Його твори несуть в собі знання про естетичні ідеали, формують культурні та етичні смаки, а також знайомлять із традиціями й обрядами, які є важливою частиною художньо-культурної спадщини нашого народу (Семенова, 2023).

Народне мистецтво, як одна з форм суспільної свідомості та колективної діяльності, виступає вагомою основою для еволюції художньої культури. Вироби народного декоративно-прикладного мистецтва, зберігаючи статус невід'ємної складової матеріальної культури, одночасно відіграють істотну роль у духовному житті народу. Ця подвійна природа пояснюється тим, що художнє, естетичне та духовне почало у таких творах гармонійно поєднуються з їх утилітарною функціональністю. Саме ця єдність обумовлює глибоку життєву істину народного мистецтва. Аналізуючи історичний контекст, можна відзначити, що декоративно-прикладне мистецтво, набуваючи нових форм змістовної краси та філософсько-естетичної виразності, створює передумови для самопізнання і формування так званого «духу народу». Упродовж століть воно сприяє становленню національної ідентичності, закріплюючи унікальність і самобутність народу, а також його прагнення обрати власний шлях розвитку (Костюк, 2020).

Як зазначаю А. Гоцалюк (2017), декоративно-прикладне мистецтво, будучи невід'ємною складовою художньої культури, відображає багатогранність матеріальної та духовної спадщини епохи, на яку воно спирається. Воно не лише демонструє стан економічного розвитку та технологічних досягнень свого часу,

але й формує естетично-художнє середовище в побуті людини, сприяючи утвердженню ментальних цінностей етнічної спільноти. З часом, через процеси поступової традиціоналізації, самобутнє українське народне мистецтво знаходить своє втілення в таких формах, як килимарство, художня вишивка, кераміка та декоративний розпис (С. 12).

У наш час народне декоративне мистецтво розглядається як важлива художня цінність, що виконує численні функції – пізнавальну, комунікативну, естетичну та ін. Життя підтверджує, що декоративне мистецтво збагачується новими аспектами філософсько-естетичного звучання, його змістовна краса потрібна людині, а його художньо-культурна, естетична цінність постійно зростає (Народне декоративне мистецтво, 2005).

Далі розкриємо основні аспекти декоративного мистецтва Буковини у контексті досліджуваної теми.

Традиції: спадщина поколінь. Буковинські традиції – це живий організм, що передається з покоління в покоління. Основу місцевої культури складають ремесла та народні промисли. Вишивка, ткацтво, різьбярство по дереву, писанкарство – кожен вид мистецтва має свої унікальні риси, що відрізняють його від інших регіонів. Особливе місце посідає буковинська вишиванка, яка відома своєю складною геометричною орнаментациєю, часто виконаною чорними нитками.

Не менш важливими є народні обряди та свята. Від стародавніх язичницьких вірувань до християнських традицій – усе це переплелося в унікальних ритуалах. Різдвяні колядки з яскравими вертепами, весняні гаївки, святкування Івана Купала з вогнищами та вінками – усе це зберігає дух предків і єднає громаду.

Символіка: мова орнаментів. Символіка буковинської культури – це ціла мова, що говорить без слів. Кожен елемент орнаменту на вишиванці, писанці чи кераміці має глибоке значення. Наприклад, ромби часто символізують землю, родючість та добробут, сварга (або «ламаний хрест») – рух сонця та життя. Квіти та рослини уособлюють природу, її силу та красу, а зображення твари можуть символізувати силу, мудрість або захист.

Особлива символіка пов'язана з писанками. Це не просто великодні яйця, а мініатюрні

витвори мистецтва, наповнені сакральним змістом. Колір і візерунок на писанці передають побажання, захищають від зла та несуть у собі енергію життя.

Розвиток: від минулого до сучасності. Буковина постійно розвивається, адаптуючи свої традиції до викликів сучасності. Сучасні митці та дизайнери черпають натхнення з народних мотивів, створюючи нові, оригінальні твори. Це може бути модернізована вишивка на сучасному одязі, адаптація народних пісень у сучасній музиці або ж використання традиційних технік у новому контексті.

Важливу роль у збереженні та розвитку культури відіграють мистецькі навчальні заклади та музеї. Наприклад, Чернівецький національний університет, з його багатою історією, та Чернівецький обласний краєзнавчий музей є центрами, де досліджуються та популяризуються буковинські мистецькі традиції. Проводяться численні фестивалі, виставки та ярмарки, які сприяють збереженню народних ремесел та передачі знань молоді.

Зокрема у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича вже двадцять років функціонує кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва, яка готує фахівців освітніх рівнів: бакалавр та магістр за освітньою програмою ВЗ «Декоративне мистецтво та ремесла». Кафедра, яка функціонує в межах факультету архітектури, будівництва та декоративно-прикладного мистецтва, виконує значущу місію у збереженні та поширенні народних мистецьких традицій Буковини, а також впровадженні сучасних професійно-художніх практик, що відображають національну культурну спадщину України.

У контексті сучасного етапу свого розвитку кафедра реалізує освітню діяльність за спеціальністю ВЗ «Декоративне мистецтво та ремесла». Її стратегічними завданнями є розробка системної та науково обґрунтованої методики викладання профільних дисциплін, а також створення оптимальних умов для ефективного навчання обдарованої молоді як з України, так і з-за кордону (<https://art-deco.chnu.edu.ua/diialnist-kafedry/>)

Здобувачі освіти навчаються за обраною спеціальністю відповідно до таких основних напрямків:

- художня вишивка та моделювання одягу;
- ювелірне мистецтво;
- художнє різьблення;
- художнє ковальство;
- художнє ковальство;
- художній розпис та 3D-моделювання.

Будучи науково-педагогічними працівниками кафедри та залученими до освітнього процесу на освітній програмі, можемо сміливо стверджувати, що кожен художній виріб, семестрова чи кваліфікаційна робота в матеріалі є яскравим неповторним і самобутнім віддзеркаленням народних традицій у сфері декоративного мистецтва, трансформувались у сучасну форму, текстуру та дизайн. Серед величезного спектру виробів у виставкових залах кафедри можемо побачити: вишиті рушники, сорочки, скатертини, сучасні сукні та ділові костюми; декоративні різьблені тарелі, бочівки, топірці, рахви, баклагги, оправы до Євангелії; ткані рушники, залавники, доріжки, декоративні панно, гобелени, спідниці та шарфи; ювелірні комплекти, кольє, сережки, браслети, каблучки, діадеми; ковані панно, малі архітектурні форми, вставки в інтер'єр; розписані коралі, панно та багато інших не менш цікавих та яскравих художніх робіт, які сміливо заявляють про себе на різного роду та рівня виставках, симпозіумах, бієнале та триєнале. Відрадно, що здобувачі кафедри ДПОМ щорічно удостоєні Стипендіями Президента України для молодих митців у галузі декоративно-прикладного мистецтва.

Варто зазначити також, що Буковина – це живий приклад того, як культура може бути одночасно глибоко вкоріненою в минулому і відкритою до майбутнього. Це місце, де традиції не вмирають, а трансформуються, щодня підтверджуючи свій статус як виняткового культурного феномена.

На нашу думку, узагальнюючи результати наукових пошуків, декоративне мистецтво Буковини – це не просто сукупність народних промислів і технік. Це справді унікальний культурний феномен, що відображає історичну долю, світогляд, естетичні ідеали та унікальну ідентичність цього краю. Його феноменальність полягає в особливій концентрації, синтезі та збереженні мистецьких традицій, які формувалися протягом століть під впливом різноманітних культур.

Лаконічно даємо відповідь на питання: «Що робить декоративне мистецтво Буковини феноменом?»

1. *Географічний та історичний синтез.* Буковина розташована на перетині різних культур: української, румунської, польської, єврейської, німецької, вірменської. Це створювало унікальний «плавильний котел», де традиційні українські мотиви збагачувалися елементами, запозиченими від сусідніх народів. Наприклад, у буковинській вишивці можна знайти елементи, характерні для румунського мистецтва, а у різьбі по дереву – відгомін європейських стилів.

2. *Гармонія та символізм.* Декоративне мистецтво Буковини пронизане глибоким символізмом. Кожен елемент – від ромба на писанці до квітового мотиву на вишиванці – має своє значення. Ромб символізує родючість, сонячні знаки – життя, «дерево життя» – вічність роду. Ця символічність робить мистецтво не просто красивим, а й носієм світогляду, оберегом, мовою, що передає знання з покоління в покоління.

3. *Естетика та колорит.* Буковинське мистецтво вирізняється яскравим, насиченим колоритом. Особливо це помітно у вишивці та килимарстві. Домінуючими кольорами є червоний (символ любові, вогню, життєвої сили), чорний (символ землі, скорботи, родючості) та білий (символ чистоти і світла). Часто додаються жовтий, зелений, синій. Ці кольори не просто поєднуються, а створюють особливу, святкову, динамічну палітру.

4. *Різноманітність та досконалість технік.* Мистецтво Буковини вражає розмаїттям технік і майстерністю їхнього виконання.

Вишивка, яка вирізняється складністю і багатством технік, таких як низинка, хрестик, штапівка, інкрустація. Орнаменти часто густо вкривають рукави жіночих сорочок, створюючи ефект суцільного полотна. На Буковині (Чернівецька область) вишивка має характерну особливість – широке використання не лише геометричних і рослинних мотивів, а й зооморфних елементів. Ці орнаменти переважно створюються білою гладдю, дрібним хрестиком або штапівкою. Для декору активно застосовують бісер, шовкові, вовняні, а також золоті й срібні нитки, доповнюючи їх металевими лелітками. У гуцульських вишивках помітна

різноманітність геометричних і рослинних візерунків, багатство композицій та яскраві кольористичні сполучення, серед яких найчастіше зустрічається червоний у поєднанні з жовтим і зеленим, причому переважає саме червоний відтінок. Характерною рисою є щільний заповіт тла: велика кількість дрібних елементів насичує орнаментальну площину, залишаючи тонкі просвіти для окреслення візерунків. Останнім часом квіткові мотиви переважно виконуються гладдю та хрестиком (Гулей, 2010, С. 33-34).

Писанкарство. Буковинські писанки вважаються одними з найдосконаліших в Україні. Їхній орнамент відрізняється дрібністю, витонченістю ліній та надзвичайною деталізацією. На Буковині створення писанок було традиційною практикою протягом 40 днів Великого посту, проте особливо важливими для писанкарства вважалися останні два тижні перед Великоднем. Дослідники виявили понад сотню символічних орнаментів на писанках, де кожен малюнок мав своє магічне та символічне значення. Навіть кольори фарб володіли своїм особливим змістом. Великодні писанки на Буковині умовно поділяються за типами узорів: символічні, рослинні, тваринні, з мотивами господарського життя, а також християнсько-релігійні, які почали з'являтися із запровадженням християнства та стали особливо популярними наприкінці XIX століття. У другій половині XX століття з'явилися нові мистецькі композиції, що відображали сцени повсякденного життя, такі як побутові моменти, полювання чи випас худоби (Буковинське писанкарство, 2020).

Килимарство. Килими з Буковини відомі своїми геометричними візерунками, де переважає мотив «вазонів» на темному тлі, що створює візуально потужний і виразний ефект. Різьба по дереву, ткацтво, писанкарство – кожна з цих галузей має свої унікальні риси.

Жива традиція. На відміну від багатьох інших регіонів, де народні промисли занепадали, на Буковині вони залишалися живою частиною повсякденного життя. Навіть сьогодні можна побачити людей у традиційному одязі на свята, а майстри продовжують творити, передаючи свої знання учням. Ця спадкоємність поколінь і є головною запорукою збереження феномену.

Значення для сучасності. Культурний феномен декоративного мистецтва Буковини

є важливим не лише для історії, а й для сучасності. Це джерело натхнення для сучасних дизайнерів, художників, модельєрів. Він вчить нас цінувати ручну працю, автентичність, та глибокий зв'язок з природою і власним корінням. Вивчаючи і зберігаючи ці традиції, ми зберігаємо не тільки унікальні зразки мистецтва, а й частину своєї національної ідентичності.

Отже, декоративне мистецтво Буковини – це більше, ніж просто ремесло. Це багатогранний, живий, символічний феномен, що відображає душу народу і є безцінною частиною світової культурної спадщини.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Враховуючи результати дослідження, можемо констатувати, що декоративне мистецтво Буковини є унікальним культурним феноменом, який поєднує в собі багаті традиції, глибоку символіку та постійний розвиток. Воно є важливим джерелом для вивчення історії, світогляду, естетичних уподобань і побуту буковинців. Ключовими висновками є:

1. Багатство традицій: декоративне мистецтво Буковини успадкувало елементи різних етнокультур, що історично проживали на цій території, включаючи українців, румунів, поляків, євреїв та німців. Це злиття створило унікальний стиль, що вирізняється яскравими кольорами, складними орнаментами та глибоким символізмом.

2. Глибока символіка (кожен елемент буковинського декору – від вишивки та писанок до різьби по дереву чи ткацтва – має своє значення. Символи природи, сакральні мотиви, обереги та знаки родючості відтворюють світогляд народу, його вірування та зв'язок з навколишнім світом).

3. Динамічний розвиток (попри збереження традиційних мотивів, буковинське декоративне мистецтво не є статичним. Воно продовжує розвиватися, адаптуючись до сучасних умов, і стає джерелом натхнення для нових поколінь художників та майстрів. Сучасні митці експериментують з матеріалами, техніками та формами, інтегруючи традиційні елементи в сучасний дизайн і мистецтво).

Перспективи подальших досліджень. Враховуючи значний потенціал буковинського декоративного мистецтва, подальші дослідження можуть бути зосереджені на таких напрямках:

- аналіз впливу глобалізації (дослідити, як глобалізаційні процеси, доступ до нових технологій та міжнародні культурні обміни впливають на збереження та трансформацію традиційних ремесел на Буковині);
- економічна цінність (проаналізувати економічний потенціал декоративного мистецтва як джерела доходу для місцевих громад. Дослідити успішні приклади розвитку крафтового туризму та експорту виробів);
- зв'язок з нематеріальною спадщиною (етальніше вивчити роль декоративного

мистецтва як частини нематеріальної культурної спадщини. Проаналізувати методи її збереження, популяризації та передачі майстерності від покоління до покоління);

- міждисциплінарні дослідження (провести міждисциплінарні дослідження, що поєднують мистецтвознавство з антропологією, соціологією та історією, щоб глибше зрозуміти соціальну роль мистецтва в житті буковинців. Це може включати вивчення ритуальних аспектів, зв'язку з народною медициною чи кухнею).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво : навч. посіб. для студ. пед. ін-тів / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. Львів : Світ, 1992. 270 с.
2. Буковинське писанкарство. (URL: <https://www.library.cv.ua/bukovynske-pysankarstvo.html>) (дата звернення: 26.08.2025).
3. Гоцалюк А. Збереження традицій в сучасному українському декоративно-прикладному мистецтві. *Міжнародний вісник : культурологія, філологія, музикознавство*, 2017. Вип. II (9). С. 9–14.
4. Гулей О.В. Декоративно-прикладне мистецтво : Навчальний посібник. Суми : Видавництво СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 152 с.
5. Декоративно-ужиткове мистецтво : словник. / Я. П. Запаско, І. В. Голод, В. І. Білик та ін. Львів: Афіша, 2000. 400 с.
6. Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. Т. 5 / [голов. ред. Г. Скрипник] НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2016. 546 с.
7. Кара-Васильєва Т. В. Декоративне мистецтво України ХХ століття: у пошуках «великого стилю». Київ: Либідь, 2005. 278 с.
8. Кара-Васильєва Т.В. Українська вишивка. Київ : Либідь, 2002. 160 с.
9. Кафедра декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва (ДПОМ): історія розвитку та новітні процеси URL: <https://art-deco.chnu.edu.ua/diialnist-kafedry/> (дата звернення: 24.08.2025).
10. Костюк, Л. Етноментальний аспект українського декоративно-прикладного мистецтва як складової частини художньої культури. *Молодий вчений*. 9 (85), 2020. С. 167-171.
11. Народне декоративне мистецтво. Художні промисли : Візерункове ткацтво. Килимарство. Вишивання. Гончарство і склоробство. Деревообробка. Лозоплетіння. Декоративне малювання. Писанкарство // *Історія української культури* : У 5 т. Київ : Наукова думка. Т. 4. кн. 2 : *Українська культура другої половини ХІХ століття*, 2005. С. 1153-1231.
12. Семенова О. Роль декоративно-прикладного мистецтва у вихованні професійно-мистецької творчості майбутнього педагога (на матеріалах писанкарства). *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, Вип. 2, 2023. С. 25-32.

REFERENCES:

1. Antonovych Ye. A. (1992). *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Decorative and crafts]: navch. posib. dlia stud. ped. in-tiv / Ye. A. Antonovych, R. V. Zakharchuk-Chuhai, M. Ye. Stankevych. Lviv : Svit, 270 [in Ukrainian].
2. Bukovynske pysankarstvo [Bukovyna Pysanarism]. (URL: <https://www.library.cv.ua/bukovynske-pysankarstvo.html>) (data zvernennia: 26.08.2025) [in Ukrainian].
3. Hotsaliuk A. (2017). Zberezhennia tradytzii v suchasnomu ukrainskomu dekoratyvno-prykladnomu mystetstvi [Preserving traditions in contemporary Ukrainian decorative and crafts]. *Mizhnarodnyi visnyk : kulturolohiia, filolohiia, muzykoznavstvo*, II (9), 9–14 [in Ukrainian].
4. Hulei O.V. (2010). *Dekoratyvno-prykladne mystetstvo* [Decorative arts] : Navchalnyi posibnyk. Sumy : Vydavnytstvo SumDPU im. A.S. Makarenka, 152 [in Ukrainian].
5. *Dekoratyvno-uzhytkove mystetstvo* (2000). [Decorative art: dictionary] : slovnyk. / Ya. P. Zapasko, I. V. Holod, V. I. Bilyk ta in. Lviv: Afisha, 400 [in Ukrainian].
6. *Istoriia dekoratyvnogo mystetstva Ukrainy* (2016). [History of Decorative Art of Ukraine] : 5 / [holov. red. H. Skrypnyk] NAN Ukrainy, IMFE im. M. T. Rylskoho. Kyiv, 546 [in Ukrainian].

7. Kara-Vasylieva T. V. (2005). Dekorativne mystetstvo Ukrainy KhKh stolittia: u poshukakh «velykoho styliu» [The decorative art of Ukraine of the twentieth century: in search of «big style»]. Kyiv: Lybid, 278 [in Ukrainian].
8. Kara-Vasylieva T.V. (2002). Ukrainska vyshyvka [Ukrainian embroidery], Kyiv : Lybid, 160 [in Ukrainian].
9. Kafedra dekoratyvno-prykladnoho ta obrazotvorchoho mystetstva (DPOM) [Department of Decorative and Fine Arts (DPU): Development History and Recent Processes]: istoriia rozvytku ta novitni protsesy. URL: <https://art-deco.chnu.edu.ua/diialnist-kafedry/> (data zvernennia: 24.08.2025) [in Ukrainian].
10. Kostiuk, L. (2020). Etnonetalnyi aspekt ukrainskoho dekoratyvno-prykladnoho mystetstva yak skladovoi chastyny khudozhnoi kultury [Ethnonetal aspect of Ukrainian decorative and crafts as an integral part of artistic culture]. *Molodyi vchenyi*, 9 (85), 67-171 [in Ukrainian].
11. Narodne dekorativne mystetstvo (2005). Khudozhni promysly : Vizerunkove tkannia. Kylymarstvo. Vyshyvannia. Honcharstvo i sklorobstvo. Derevoobrobka. Lozopletinnia. Dekorativne maliuvannia. Pysankarstvo [Folk decorative art. Artistic crafts: patterned weaving. Carpet. Embroidery. Pottery and glassmaking. Woodworking. Weaving. Decorative drawing. Easter eggs] // *Istoriia ukrainskoi kultury*, 5, Kyiv : Naukova dumka, 4, 2 : Ukrainska kultura druhoi polovyny XIX stolittia, 1153-1231 [in Ukrainian].
12. Semenova O. (2023). Rol dekoratyvno-prykladnoho mystetstva u vykhovanni profesiino-mystetskoï tvorchosti maibutnoho pedahoha (na materialakh pysankarstva) [The role of decorative and crafts in the education of professional and artistic creativity of the future teacher (on the materials of the Easter eggs)]. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu*, 2, 25-32 [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.09.2025

Дата публікації: 07.11.2025